

Villkor för Länsförsäkringar AIP - fondförvaltning

Gäller från 2015-01-01

1	Försäkringstagare - Försäkrad	2	9	Utbetalning	5
2	Försäkringen börjar gälla	2	9.1	Allmänna bestämmelser.....	5
3	Inbetalning	2	9.2	Åtgärder för utbetalning.....	5
4	Förmåner	2	9.2.1	Utbetalning av ålderspension.....	5
4.1	Utbetalning av ålderspension.....	2	9.2.2	Utbetalning av återbetalningsskydd.....	5
4.2	Utbetalning vid dödsfall.....	3	9.3	Tidpunkt för utbetalning och räntebestämmelser.....	5
5	Ändringsmöjligheter	3	10	Begränsningar i Länsförsäkringars ansvar	6
6	Placering av sparandet i fondförvaltning	3	10.1	Force majeure.....	6
6.1	Regler för placering i fonder.....	3	10.2	Övriga begränsningar i Länsförsäkringars ansvar.....	6
6.2	Försäkringskapital samt avgifter, riskkompensation och skatter.....	4	11	Behandling av personuppgifter	6
7	Förmånstagare	4	12	Om vi inte kommer överens	6
8	Flytträtt	4			
8.1	Individuell flytträtt.....	5			
8.2	Tidpunkt för flytt.....	5			
8.3	Försäkringens värde vid flytt.....	5			
8.4	Placering av försäkringskapitalet vid flytt.....	5			

Försäkringen är en kollektivavtalsgrundande individuell ålderspensionsförsäkring. AIP - är baserad på en överenskommelse mellan arbetsgivareorganisationerna Svensk Scenkonst och Teaterförbundet samt andra berörda fackliga organisationer. Pensionsvalet AB, nedan kallad PV AB, ansvarar för överföring av inbetalning till Länsförsäkringar. Länsförsäkringar skickar värdebesked till den försäkrade.

För försäkringsavtalet gäller vad som anges i detta villkor, i försäkringsbeskedet, i tillämpliga delar av bestämmelserna i överenskommelser som träffats mellan kollektivavtalsparterna, i lagen om försäkringsavtal, i försäkringsrörelselagen och i allmän lag i övrigt. Svensk lag gäller för försäkringsavtalet. För försäkringen gäller att PV AB företräder Länsförsäkringar gentemot arbetsgivaren.

Länsförsäkringar kan ändra dessa villkor samt ändra avgifter och avgiftsmodell för försäkringen. Ändringen gäller för försäkringstagare och försäkrad från och med den tidpunkt som beslutats av Länsförsäkringar.

Försäkringsgivare är Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag (publ), 516401-8219, kallad Länsförsäkringar. Styrelsens säte för bolaget är i Stockholm.

Försäkringen enligt dessa villkor uppfyller inkomstskattelagens regler för pensionsförsäkring. Detta innebär bland annat att kontrolluppgift kommer att lämnas i enlighet med lagen om självdeklarationer och kontrolluppgifter.

Om utbetalning medför särskilda kostnader för Länsförsäkringar, till exempel vid betalning till utlandet, har Länsförsäkringar rätt att ta ut ersättning för sådan kostnad.

1 Försäkringstagare - Försäkrad

Arbetsgivaren är försäkringstagare. Försäkrad är den person på vars liv försäkringen är tecknad. Den försäkrade har rätt att bestämma förmånstagare till återbetalningsskydd och hur inbetalningen ska placeras samt att flytta ut försäkringskapital till annan försäkringsgivare.

2 Försäkringen börjar gälla

Försäkringen gäller från den dag då Länsförsäkringar mottagit första inbetalningen från PV AB.

3 Inbetalning

Inbetalningen för försäkringen betalas av arbetsgivaren via PV AB i enlighet med vad som bestämts i ovan nämnda överenskommelser.

Begäran om återbetalning från PV AB på grund av felaktigt överförd inbetalning, regleras genom att återbetalningen tas från försäkringens värde.

PV AB lämnar information om premier och delas fördelning mellan olika försäkringar.

Länsförsäkringar placerar inbetalningen i tillämplig Pension 2000-fond, beroende på den försäkrades födelseår. Den försäkrade kan därefter ändra placeringen till andra fonder.

4 Förmåner

Ålderspensionen utbetalas från 65 år och består av livsvarig ålderspension eller livsvarig ålderspension med återbetalningsskydd. Återbetalningsskyddet består av efterlevandepension som betalas ut till förmånstagare vid den försäkrades död. Saknas förmånstagare görs ingen utbetalning. På försäkringsbeskedet framgår om försäkringen är tecknad med eller utan återbetalningsskydd.

Om den försäkrade vill ändra sin försäkring och lägga till ett återbetalningsskydd krävs ingen hälsoprövning vid familjehändelse. Med familjehändelse menas om den försäkrade gift sig, ingått partnerskap, fått barn eller blivit sambo. Ändringen vid familjehändelse får utnyttjas under ett års tid från den tidpunkt förändringen i familjehändelsen inträffat. Hälsoprövning krävs i övriga fall. Ändringen kan endast ske innan pensionen börjar betalas ut, dock inte efter att den försäkrade fyllt 65 år. Anmälan om ändring och hälsodeklaration görs till Länsförsäkringar på särskild blankett.

Storleken av pensionsförmånerna beror på hur stora inbetalningar som gjorts samt värdeutvecklingen på försäkringen. Värdebesked sänds ut en gång om året.

Utbetalning sker endast om det finns något värde på försäkringen.

4.1 Utbetalning av ålderspension

Ålderspensionen betalas ut till den försäkrade. Utbetalning av ålderspensionen görs månadsvis från och med den månad då pensionsåldern uppnås. Försäkringen utbetalas från 65 år så länge den försäkrade lever. Ålderspensionen kan tas ut tidigast från 55 år om den försäkrade slutar sin anställning i samband

med pensionering. Utbetalningstiden kan i samband med att utbetalningarna ska påbörjas ändras. Kortaste utbetalningstid är då 5 år och längsta 30 år. Utbetalning sker endast om det finns något värde på försäkringen.

Storleken på ålderspensionen beror på hur stora inbetalningar som gjorts, på värdeutvecklingen på försäkringen samt på utbetalningstiden. Utbetalning av ålderspension upphör om den försäkrade avlider.

4.2 Utbetalning vid dödsfall

För försäkringar tecknade utan återbetalningsskydd sker ingen utbetalning vid dödsfall. För försäkringar tecknade med återbetalningsskydd gäller följande:

Innan utbetalning av ålderspension påbörjats

Vid dödsfall betalas värdet av ålderspensionen ut till förmånstagare i första led i 5 år. Utbetalning av återbetalningsskyddet görs månadsvis från och med dödsfallsmånaden. Värdet av återbetalningsskyddet är detsamma som försäkringskapitalet.

Efter det att utbetalning av ålderspension påbörjats

Vid dödsfall efter det att temporär ålderspension har börjat betalas ut, fortsätter utbetalningarna till förmånstagare under så lång tid som återstår av den avtalade tiden för utbetalningarna. Värdet av återbetalningsskyddet är detsamma som det kvarvarande försäkringskapitalet. Vid dödsfall efter det att livsvarig ålderspension har börjat betalas ut, fortsätter utbetalningarna till förmånstagare och upphör senast 20 år efter det att ålderspensionen började betalas ut. Utbetalning av återbetalningsskyddet görs månadsvis från och med månaden efter dödsfallsmånaden. Storleken på återbetalningsskyddet är beroende av utbetalningstiden för ålderspensionen.

Utbetalning sker endast om det finns något värde på försäkringen.

5 Ändringsmöjligheter

Ändring av återbetalningsskydd och förmånstagare görs till Länsförsäkringar.

Om den försäkrade vill att framtida inbetalningar ska placeras hos Länsförsäkringar, ska detta skriftligen anmälas till PV AB. Ändringen gäller från den dag Länsförsäkringar mottagit skriftligt besked om ändringen från PV AB.

Försäkringen kan inte överlåtas, pantsättas, belånas eller återköpas. Den kan inte heller ändras så att den inte längre uppfyller inkomstskattelagens föreskrifter för pensionsförsäkring.

6 Placering av sparandet i fondförvaltning

Första inbetalningen placerar Länsförsäkringar i tillämplig Pension 2000-fond beroende på den försäkrades ålder. Om den försäkrade därefter önskar ändra placeringen till andra fonder ska detta anmälas skriftligen eller via våra internetjänster senast fem dagar före inbetalningen kommer till Länsförsäkringar.

Länsförsäkringar åtar sig inget ansvar för värdeutvecklingen i fondsparande.

Efter den försäkrades död har förmånstagarna rätt att bestämma över sparandets placering i fonder. Om flera förmånstagare finns krävs att de alla är överens om ändringen.

Länsförsäkringar har rätt att

- begränsa antalet fonder i vilka inbetalningar kan placeras
- bestämma visst minsta belopp för placering.

6.1 Regler för placering i fonder

Köp- och säljkurs för fondandelar fastställs varje bankdag. Länsförsäkringar har rätt att tillämpa säljkurs för inbetalning och köpkurs för utbetalning.

Om Länsförsäkringar vid beräkningstidpunkt inte har tillgång till gällande offentlig notering av försäljningspris för fondandel eller inte har möjlighet att förvärva fondandel till noterat försäljningspris för fondandel, har Länsförsäkringar rätt att tillämpa försäljningspris för fondandel som Länsförsäkringar på objektiv grund bestämmer.

Om Länsförsäkringar vid beräkningstidpunkt inte har tillgång till gällande offentlig notering av inlösenpris för fondandel eller inte har möjlighet att lösa in fondandel till noterat inlösenpris för fondandel, har Länsförsäkringar rätt att tillämpa inlösenpris för fondandel som Länsförsäkringar på objektiv grund bestämmer.

Inbetalning placeras i de flesta fall bankdagen efter det att inbetalningen kom in till Länsförsäkringar, dock senast inom fyra bankdagar. Om det är oklart hur inbetalningen ska placeras görs placeringen inom fyra bankdagar efter det att det står fullständigt klart för Länsförsäkringar hur inbetalningen ska placeras.

Om den försäkrade vill ändra fördelning av inbetalningen mellan olika fonder, ska detta skriftligen anmälas till Länsförsäkringar eller anmälas via våra internetjänster senast fyra bankdagar före inbetalningens förfallodag.

Omplacering av fondandelar görs senast fyra bankdagar efter det att skriftlig begäran eller begäran via vår internetjänst inkommit till Länsförsäkringar. Om fondbytesbegäran är oklar

görs omplacering inom fyra bankdagar efter det att det står fullständigt klart för Länsförsäkringar vad fondbytesbegäran avser.

Utdelning från fonder används till köp av nya fondandelar i samma fond. För fonder gäller de stadgar för respektive fond som fastställs av Finansinspektionen samt lagen om värdepappersfonder och/eller lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

Vid utbetalning säljer Länsförsäkringar andelar tidigast sju bankdagar före utbetalningsdagen.

Länsförsäkringar har rätt att upphöra med viss fond för placering av inbetalning och sparande samt för omplacering av fondandelar. Detta gäller även befintligt sparande. Inbetalning och sparande ska då placeras i annan, av den försäkrade, anvisad fond. Om den försäkrade inte lämnar sådan anvisning har Länsförsäkringar rätt att omplacera sparandet i en av Länsförsäkringar tillhandahållen lågriskfond, i avvaktan på att den försäkrade lämnar sådan anvisning.

6.2 Försäkringskapital samt avgifter, riskkompensation och skatter

Försäkringskapitalet utgörs av andelar i fonderna.

Administrativa avgifter tas ut löpande på försäkringen under hela försäkringstiden i form av en procentsats på försäkringskapitalet (kapitalavgift) och en årlig fast avgift (årsavgift). Avgifterna tas ut genom försäljning av andelar. Storleken på avgifterna samt sättet att ta ut avgifterna kan ändras under försäkringstiden.

Länsförsäkringar har rätt att ta ut en avgift vid omplacering av fondandelar och vid ändring av fondval.

Riskkompensation beräknas utifrån den försäkrades ålder, försäkringsskyddets omfattning och försäkringskapitalets storlek. Riskkompensation fördelas till försäkringen genom att nya andelar löpande tillförs försäkringen under försäkringstiden. När riskkompensation fördelas görs avdrag för avgift av riskadministration. Riskkompensationen samt sättet att beräkna och fördela denna kan ändras under försäkringstiden.

Uttag av administrativa avgifter samt uttag för de skatter som enligt vid varje tidpunkt gällande lagstiftning ska tas ut på försäkringen görs löpande under hela försäkringstiden genom försäljning av andelar. Sättet att ta ut skatter kan ändras under försäkringstiden.

7 Förmånstagare

Generellt förordnande

Den försäkrade är oåterkallelig förmånstagare till ålderspension. Registrering av förmånstagare administreras av Länsförsäkringar. Förmånstagare till ålderspensionens återbetalningsskydd

är, om inte annat skriftligen anmälts till Länsförsäkringar på särskild blankett, i första hand den försäkrades make eller sambo och i andra hand den försäkrades arvsberättigade barn. Finns det flera barn som är förmånstagare fördelas pensionen i lika delar. Med make jämställs även partner enligt lagen om registrerat partnerskap.

Make är förmånstagare även när mål om äktenskapsskillnad pågår. Registrerad partner är förmånstagare även när mål om upplösning av registrerat partnerskap pågår. Med sambo avses ogift person, som under äktenskapsliknande förhållanden eller under förhållanden som liknar registrerat partnerskap, vid dödsfallet stadgivarande sammanbott med ogift försäkrad förutsatt att de

- har eller har haft eller väntar barn tillsammans, eller
- tidigare har varit gifta med varandra eller levt samman i registrerat partnerskap, eller i vart fall
- stadgivarande sammanbott sedan minst sex månader.

Om förmånstagare helt eller delvis avstår från sin rätt, inträder den/de som enligt förordnandet hade fått beloppen om den avstående varit avliden. Avståendet kan endast göras innan förmånstagaren tagit emot något pensionsbelopp eller vidtagit någon åtgärd med försäkringen.

Särskilt förordnande

Den försäkrade kan skriftligen anmäla annat förmånstagarförordnande. Sådant förordnande kan endast omfatta följande personer:

- make, registrerad partner eller tidigare make, registrerad partner
- sambo eller tidigare sambo
- barn/styvbarn/fosterbarn till den försäkrade eller till någon person enligt a) eller b).

Finns det flera barn som är förmånstagare fördelas pensionen i lika delar såvida inget annat anges.

8 Flytträtt

Flytt medges om detta överenskommit mellan kollektivavtalslutande parter. Med flytträtt avses att hela försäkringens värde överförs till en annan försäkringsgivare. För flytt krävs att en pensionsförsäkring ska tecknas hos den nya försäkringsgivaren. Länsförsäkringars ansvar som försäkringsgivare enligt det gamla försäkringsavtalet upphör vid flyttidpunkten. Försäkrad och försäkringstagare till pensionsförsäkring får inte ändras med anledning av flytt. Försäkringskapitalet kan inte flyttas efter den försäkrades dödsfall eller under de fem första åren av utbetalningstiden för ålderspensionen. Flytt genomförs endast om åtgärden

bedöms stå i överensstämmelse med inkomstskattelagens regler.

Vid flytt av försäkringskapitalet tas avgifter och kostnader samt eventuella skatter ut enligt en vid varje tidpunkt gällande prislista. Dessa kan ändras utan föregående meddelande till försäkringstagare och försäkrade.

8.1 Individuell flytträtt

Med individuell flytträtt avses rätt för en enskild försäkrad att flytta hela sin intjänade pensionsrätt och motsvarande försäkringskapital i försäkring avseende ålderspension eller ålderspension med återbetalningsskydd.

Flytt av försäkringskapital för en försäkring ska inte förändra försäkringens innehåll i betydelsen att ålderspensionsförsäkring ska förbli ålderspensionsförsäkring efter flytt och ålderspension med återbetalningsskydd ska förbli ålderspension med återbetalningsskydd.

Den försäkrade får flytta försäkringskapitalet från valbar försäkringsgivare eller tidigare valbar försäkringsgivare och från försäkringsgivare för försäkringar där enskild försäkrad avstått från att välja. Försäkringskapitalet kan flyttas till valbar försäkringsgivare.

Begäran om flytt av försäkringskapital görs till Länsförsäkringar.

8.2 Tidpunkt för flytt

Flyttanmälan är bindande och måste lämnas minst 3 månader före genomförandet. Flytt av försäkringskapital sker en månad efter det att definitiv flyttanmälan mottagits. Länsförsäkringars ansvar upphör när försäkringskapitalet överförs till den mottagande försäkringsgivaren.

Om begäran om flytt inkommer så att flytt dagen inträffar under tiden 1 januari till 31 mars ändras flytt dagen till 1 april.

8.3 Försäkringens värde vid flytt

Försäkringskapitalet bestäms vid flyttidpunkten.

Försäkringens värde motsvaras av fondandelarnas värde vid försäljning tidigast fem dagar före flyttidpunkten med avdrag för avgifter och kostnader samt eventuella skatter som tas ut i samband med flytten.

Sättet att beräkna värde och sättet att ta ut avgifter och kostnader vid flytt kan förändras under försäkringstiden utan föregående meddelande till försäkringstagaren och den försäkrade.

Endast hela försäkringskapitalet i en försäkring kan flyttas.

8.4 Placering av försäkringskapitalet vid flytt

Försäkringskapitalet placeras inom fem bankdagar efter flytt till Länsförsäkringar. Om det är oklart hur försäkringskapitalet ska

placeras görs placering inom fem bankdagar efter det står klart för Länsförsäkringar hur kapital ska placeras.

Försäkringskapitalet placeras i Länsförsäkringar i tillämplig Pension 2000-fond beroende på den försäkrades ålder. Den försäkrade kan därefter ändra placeringen till andra fonder.

9 Utbetalning

9.1 Allmänna bestämmelser

Det belopp som ska utbetalas fastställs genom omräkning som bygger på aktuell prognos över försäkringskapitalets framtida utveckling med hänsyn till ränta, riskkompensation, administrativa avgifter och avkastningsskatt. Prognosantagandena uppdateras löpande.

Storleken på det belopp som ska utbetalas omräknas vid varje utbetalningstillfälle. Länsförsäkringar säljer andelar tidigast sju bankdagar före utbetalningsdagen (utbetalningstillfället).

Om det belopp som ska utbetalas vid utbetalningarnas början är lägre än 2 procent av gällande prisbasbelopp per månad, har Länsförsäkringar rätt att betala beloppet i efterskott kvartalsvis, halvårsvis eller årsvis. Om försäkringskapitalet understiger 30 procent av gällande prisbasbelopp, har Länsförsäkringar rätt att säga upp försäkringen och betala ut ett engångsbelopp. Om årsbeloppet eller försäkringskapitalet understiger de minimigränser Länsförsäkringar vid varje tillfälle tillämpar, har Länsförsäkringar rätt att betala ut hela försäkringskapitalet.

9.2 Åtgärder för utbetalning

9.2.1 Utbetalning av ålderspension

Begäran om utbetalning av ålderspension görs till Länsförsäkringar.

9.2.2 Utbetalning av återbetalningsskydd

Anmälan om dödsfall och de handlingar som erfordras för utbetalning av återbetalningsskydd ska skickas till Länsförsäkringar.

9.3 Tidpunkt för utbetalning och räntebestämmelser

Utbetalning ska göras senast en månad efter det att Länsförsäkringar mottagit fullständiga handlingar. När utbetalning begärs kan Länsförsäkringar utreda om någon uppgift är oriktig eller ofullständig. Utbetalning behöver då inte göras förrän en månad efter det att utredningen är avslutad. Länsförsäkringar betalar dröjsmålsränta enligt räntelagen om utbetalning görs senare än en månad efter att fullständiga handlingar inkommit eller efter avslutad utredning. Även om Länsförsäkringar inte är i dröjsmål betalar Länsförsäkringar ränta på försäkringsbelopp som förfallit till betalning men kvarstår i Länsförsäkringars förvaltning. Ränta beräknas enligt en räntesats som svarar mot avkastningen på vär-

dehandlingar i vilka beloppet kan placeras minskad med skäligena driftskostnader. Om rätt till dröjsmålsränta föreligger enligt rättelagen och denna räntesats är högre än ovan nämnda ska denna högre räntesats tillämpas för den tid dröjsmålsränta ska utgå. Dröjsmålsränta betalas inte om den är mindre än 0,5 procent av prisbasbeloppet - enligt lagen om allmän försäkring - för det år utbetalning sker.

10 Begränsningar i Länsförsäkringars ansvar

10.1 Force majeure

Länsförsäkringar är befriat från påföljd att fullgöra förpliktelse om underlåtenheten har sin grund i omständighet som förhindrar eller avsevärt försvårar fullgörande och som ligger utanför Länsförsäkringars kontroll och som inte skäligen kunnat förutses.

Sådan force majeure-händelse är exempelvis förändringar i lag, myndighetsåtgärd, krig, krigsliknande händelser, oroligheter, terrorhandling, naturkatastrof, brand, strejk, blockad, bojkott, lockout eller annan liknande omständighet. Detsamma gäller för skada förorsakad av fel i telefonnät eller annan teknisk utrustning som inte tillhör Länsförsäkringar.

Förbehållet i fråga om strejk, blockad, bojkott och lockout gäller även om Länsförsäkringar självt är föremål för eller vidtar sådan konfliktåtgärd. Föreligger hinder för Länsförsäkringar att verkställa betalning eller annan åtgärd i anledning av sådan force majeure-händelse som avses ovan i detta stycke, får åtgärden skjutas upp till dess hindret har upphört.

10.2 Övriga begränsningar i Länsförsäkringars ansvar

Länsförsäkringar ansvarar inte i något fall för indirekt skada, om inte skadan har orsakats av Länsförsäkringars grova vårdslöshet.

11 Behandling av personuppgifter

De personuppgifter som lämnas till något bolag inom länsförsäkringsgruppen behandlas i enlighet med personuppgiftslagens bestämmelser. Uppgifterna inhämtas normalt direkt från den registrerade själv eller från annat bolag inom länsförsäkringsgruppen, men i vissa situationer kan uppgifter inhämtas från

arbetsgivare eller annan. Telefonsamtal som sker med kund kan komma att spelas in för dokumentation av lämnade uppgifter.

Länsförsäkringar kommer att behandla vissa personuppgifter om kunden samt om till exempel försäkrade, medförsäkrade, inbetalare, förmånstagare eller panthavare, såsom namn- och adressuppgifter, personnummer samt i vissa fall även uppgifter om yrke och medborgarskap, vissa ekonomiska förhållanden och hälsotillstånd. Uppgifterna kan komma att uppdateras genom externa register, till exempel SPAR.

Uppgifterna behandlas för att ge en helhetsbild av kundens engagemang inom länsförsäkringsgruppen samt för att Länsförsäkringar ska kunna teckna och fullgöra avtal och rättsliga skyldigheter samt framställa rättsliga anspråk, ge en god service, marknadsföring, statistik, marknads- och kundanalyser samt i övrigt kunna uppfylla de krav som ställs på verksamheten. Uppgifterna är avsedda att i första hand användas inom länsförsäkringsgruppen, men kan komma att lämnas ut till andra företag, föreningar, organisationer som länsförsäkringsgruppen samarbetar med, inom och utom EU-och EES området, exempelvis återförsäkringsgivare. Uppgifter kan också komma att lämnas ut till myndigheter i fall skyldighet föreligger enligt lag.

Personuppgiftsansvarig är Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag (publ). Fysisk person har rätt att en gång om året kostnadsfritt få besked om vilka personuppgifter vi behandlar som rör personen. Ansökan om sådant besked ska vara skriftlig och undertecknad av personen själv. Den registrerade har även rätt att skriftligen anmäla att personuppgifterna inte får behandlas för direkt marknadsföring. Ansökan eller anmälan skickas till Länsförsäkringar Liv, att: Personuppgiftsansvarig, 106 50 Stockholm. På begäran av den registrerade är Länsförsäkringar skyldigt att vidta rättelse ifråga om sådana personuppgifter som rör den registrerade och som inte har behandlats i enlighet med personuppgiftslagens bestämmelser.

12 Om vi inte kommer överens

- Om du inte är nöjd med ett beslut eller hanteringen av ditt ärende är vi naturligtvis beredda att ompröva det. Kontakta i första hand den person du haft kontakt med eller vår klagomålsansvariga/kundombudsman. Mer information hittar du på vår webbplats.

- Om du ändå är missnöjd kan du vända dig till Allmänna reklamationsnämnden med tvistefrågor som inte är av medicinsk karaktär. Prövningen är kostnadsfri för dig. Tvistefrågor av medicinsk karaktär. Prövningen är kostnadsfri för dig. Tvistefrågor av medicinsk karaktär prövas av Personförsäkringsnämnden.
- Du kan även vända dig till domstol för att få ditt ärende prövat. Dina ombudskostnader kan oftast ersättas genom rättskyddet i exempelvis din försäkring. Du betalar då enbart självriskan. Även den kommunala konsumentvägledaren kan ge råd och information.
- Vill du ha kostnadsfri rådgivning i försäkringsfrågor kan du också vända dig till Konsumenternas försäkringsbyrå.

Den som vill ha försäkringsersättning eller annat försäkringsskydd måste väcka talan inom tio år från tidpunkten när det förhållande som enligt försäkringsavtalet berättigar till sådant skydd inträdde. Om den som vill ha försäkringsskydd har framställt anspråket till Länsförsäkringar inom den tid som anges ovan är fristen att väcka talan alltid minst sex månader från det att Länsförsäkringar förklarat sig tagit slutlig ställning till anspråket. Om talan inte väcks enligt ovan går rätten till försäkringsskydd förlorad.